

Ташев, Сп. Българските общности в Западните Балкани. Политически процеси и етнодемографски последици (1913 - 2019). Том 1. Албания. София, 2020, с. 253. ISBN 978-954-496-133-6, ISBN 978-954-496-134-3

Изследването проследява и анализира етнодемографското развитие на най-старата и в същото време най-скоро официално признатата историческа българска общност в Западните Балкани – тази на българите в Албания. За нейното признаване българската дипломация полага училия повече от 100 години, като едва през 2017 г. те се увенчаха с успех.

Авторът се занимава с темата от 1993 г., когато за първи път посещава Албания. От тогава започват теренните му проучвания и събиране на изворов материал, в т.ч. и исторически и актуални статистико-демографски данни. Докато за българското население в Албания през 1913 - 1939 г. има известна информация, то периодът от 1940 до 1991 г. бе бяло петно в нашата наука, което за първи път се изследва в монографията. Изследван е период с продължителност от над 130 години и това е позволило да се изведат някои закономерности в развитието на българското население в Албания.

Издирени са и за първи път са представени официални статистически данни от проведените през 1918 г. от Франция и Австро-Унгария в качеството си на върховни военновременни суверени официални преброявания на населението в администрираните от тях албански области. Констатираното наличие на българи е силен аргумент в полза на усилията на българската дипломация. По същия начин се представят и секретни статистически данни на албанската тайна полиция от 1937 г. за наличието на българи в Албания.

Монографията изяснява броя на българското малцинство от създаването на албанската държава през 1913 г. до 2011 г.

Изяснено е влиянието на различните политически, икономически и социо-културни фактори върху демографските процеси сред българите в Албания през различните периоди от нейното съществуване и как това се е отразило върху настъпилите изменения в техния брой.

Изяснена е политиката на България и други съседни държави по отношение на българите в Албания през различните периоди и последиците от това за българската общност. Особено внимание е отделено на пропагандата на Югославия след 1944 г. и на РС Македония след 1991 г.

Изяснени са актуалните демографски процеси сред лицата от български произход в Албания и са разработени предложения за адекватни политики.

Монографията е ценен инструмент за българската дипломация. При нейното представяне взеха участие представители с различна политическа ориентация като Вицепрезидента на Република България Илияна Йотова и българският евродепутат Андрей Ковачев. През 2020 г. английският превод на монографията бе връчен от страна на МВНР на албанския министър на външните работи Гент Цакай.